

Цитування:

Бобренко Р. В. Нові підходи до змісту дисципліни «Візуальні комунікації» в підготовці графічних дизайнерів. *Культура і сучасність* : альманах. 2022. № 2. С. 103–109.

Bobrenko R. (2022). Approaches to Visual Communications Subject Content in the Training of Graphic Designers. *Kultura i suchasnist: almanakh*, 2, 103–109 [in Ukrainian].

Бобренко Ростислав Всеволодович,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри графічного дизайну
Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв
<https://orcid.org/0000-0001-7674-301X>
rostyslavbobrenko@gmail.com

НОВІ ПІДХОДИ ДО ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ «ВІЗУАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ» В ПІДГОТОВЦІ ГРАФІЧНИХ ДИЗАЙНЕРІВ

Мета роботи полягає в окресленні нових підходів до змісту дисципліни «Візуальні комунікації» в підготовці графічних дизайнерів. **Методологія роботи** полягає в застосуванні комплексу загальнонаукових методів, серед яких основними є: об'єктивності, функційності, порівняльного аналізу, пояснювальний, узагальнення та систематизації; спеціальних – комплекс педагогічних методів: організації навчального процесу, проблемного викладання, лекційний, дослідницький, творчий тощо. **Наукова новизна.** Подано авторську інтерпретацію тематичного змісту дисципліни «Візуальні комунікації» в контексті сучасної підготовки графічного дизайнера. Підґрунтям для запропонованого змісту стали теми, що визначені як типові й доцільні, оскільки розкривають сутність дисципліни та їх здебільшого використовують укладачі навчальних програм із цієї дисципліни. Розширено тематику змісту завдяки юридично-правовому аспекту функціонування інформації та видавничої справи. При цьому розкрито понятійний апарат, проаналізовано основні принципи роботи графічного дизайнера над проектом і процес творчої реалізації студентом власного проекту на обрану тему в контексті візуальних комунікацій. **Висновки.** Виявлено лише в частині освітніх програм з графічного дизайну вітчизняних ЗВО дисципліну «Візуальні комунікації»; відзначено варіативність найменувань цієї дисципліни; окреслено ключові напрями її тематичного забезпечення; запропоновано педагогічний підхід теоретично-практичного опанування змісту дисципліни, при цьому розширено діапазон тем і змінено тематичну структуру дисципліни, зокрема, додано юридично-правовий аспект діяльності графічного дизайнера.

Ключові слова: дизайн, підготовка графічних дизайнерів, візуальні комунікації.

Bobrenko Rostyslav, Ph.D. in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Department of Graphic Design, National Academy of Management of Culture and Arts

New Approaches to Visual Communications Subject Content in the Training of Graphic Designers

The purpose of the paper lies in outlining new approaches to the content of the Graphic Communications subject. The research methodology comprises general scientific and special methods. General scientific methods include the methods of objectivity, functionality, comparative analysis, descriptive method, the methods of generalisation and systematisation. Specific methods used, namely a group of pedagogical methods, are organisation of educational process, task-based learning, lecturing, research methods, and creative method. **Scientific novelty of the research.** The paper presents the author's interpretation of the thematic content of Visual Communications subject in the process of training graphic designers. In particular, the researcher suggests adding both classical and effectual topics since they reveal the essence of the subject, as well as give the description of the topics that many syllabi developers use. The range of topics has been broadened due to the legal aspect of functioning of information and publishing. Besides, the paper explains the subject terminology, studies the main principles of the graphic designer developing a project, presents a student's creative realisation of their own project on the chosen aspect of visual communications. **Conclusions.** The author has revealed that only a part of domestic university syllabi on graphic design include Visual Communications subject, which is called in a variety of ways. He has outlined the key trends of themes in the syllabi, suggested the pedagogical approach of theoretical and practical mastering of the subject content, as well as broadened the range of themes and altered the thematic structure of the subject. The suggested thematic structure includes legal aspect of a graphic designer's activity.

Key words: design, graphic designer training, visual communications.

Актуальність теми дослідження. В умовах цифровізації у техніці та мистецтві виникає відчуття суттєвих змін у візуальній творчості, де надається всьому не тільки нової

художньої виразності, що раніше могло не асоціюватися з мистецтвом, а й усе стає незміреною ресурсною базою та джерелом натхнення. Ця нова реальність спонукає до

перманентного оновлення підходів формування, зокрема графічного дизайнера. Візуальні комунікації покликані охопити синергетичність наочних явищ реальності, сприяти виробленню системних і доцільних підходів для їх пошуку, відбору й ефективного застосування у дизайнерському проектуванні.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблематика вітчизняної підготовки майбутніх фахівців з дизайну стала провідною в дослідженнях таких науковців, як: С. Чирчик стосовно становлення системи дизайн-освіти в Україні [24], Є. Антонович, В. Прусак, А. Шевченко у контексті методологічних підходів [1; 20; 25], Цзя Яочен у контексті моделювання розвитку креативного потенціалу [26] тощо.

Формування різних аспектів візуальних комунікацій у графічних дизайнерів на базі сучасних ЗВО України висвітлено у науково-педагогічних працях, наприклад, Цю Дутіна, в компетентнісному контексті [23], А. Максимової у фокусі розвитку проєктної культури [18], В. Соловйова, О. Яворського у ракурсі формулювання творчих завдань на виконання фотовідеодизайнерських проєктів [21] тощо.

Розробка тематичного забезпечення дисципліни «Візуальні комунікації» для підготовки майбутніх фахівців різних напрямів відобразилася, наприклад, у навчально-методичних працях А. Поліщук для здобувачів спеціальності «Дизайн» [17], М. Хоменко для здобувачів спеціалізації «Промисловий дизайн» [2], О. Павлової, А. Тормахової для здобувачів спеціалізації «Культурологія» [3] тощо. На підставі нашої розвідки ми можемо судити лише про окремі підходи в тематичному наповненні означеної дисципліни, тим паче для підготовки графічних дизайнерів, через недостатню практику розміщення навчально-методичних комплексів з поточних дисциплін на офіційних сайтах ЗВО України.

Мета дослідження – передусім з'ясування діапазону тематичного забезпечення дисципліни «Візуальні комунікації» та висловлення нових підходів до її змісту відповідно до актуальних потреб професійної підготовки графічного дизайнера.

Виклад основного матеріалу. Було проаналізовано низку вітчизняних ЗВО, де викладається дисципліна «Візуальні комунікації». Серед них є частина тих, які готують здобувачів недизайнерських професій, наприклад, культурологів (Київський національний університет імені Тараса

Шевченка) [3] та ін., а також дизайнерів інших спеціалізацій, наприклад, промислових дизайнерів (Харківська державна академія дизайну і мистецтв) [2] тощо. Лише незначна частина проаналізованих закладів пропонує здобувачам спеціальності дизайн, зі спеціалізацією графічний дизайн дисципліну з формулюванням «Візуальні комунікації», серед них: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури [8], Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв [27].

Найменування означеної навчальної дисципліни в більшості проаналізованих ЗВО має варіативне формулювання, що не стільки виявляє відмінність характеру її змісту, скільки вказує на його нюансність. Так, у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка маємо назву «Візуальні практики та комунікація» [3], у Національному університеті «Львівська політехніка» – «Дизайн візуальних комунікацій» [12], у Харківській державній академії дизайну і мистецтв – «Візуальні комунікації в дизайні» [2], у Національному університеті «Запорізька політехніка» – «Проектування (візуальні комунікації)» [19], у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара – «Проектування візуальних комунікацій» [11; 13], у Закарпатській академії мистецтв назва «Візуальні комунікації і реклама» [7], у Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука – «Комунікаційні форми графічного дизайну» [14], в Інституті мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка – «Комунікаційний дизайн» [6; 17] тощо.

Серед проаналізованих ЗВО, де готують майбутніх графічних дизайнерів, є приклади відсутності в дисциплінарному забезпеченні Візуальних комунікацій як безпосередньо, так і опосередковано вираженою назвою: Університет «Україна» [22], ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» [4; 5], Київський фаховий коледж прикладних наук (Державний вищий навчальний заклад «Київський коледж легкої промисловості») [16], Київський національний університет технологій та дизайну [15] тощо. Чи є на бакалавраті та не продовжується в магістратурі, наприклад, у Закарпатській академії мистецтв, Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука [9; 10] чи навпаки.

У тематичному забезпеченні робочих програм навчальної дисципліни «Візуальні комунікації» ми зосередили увагу на лекційній тематиці, оскільки теми практичних занять і самостійної роботи часто збігаються з ними. Тож виділили такі основні напрями: рекламна комунікація в широкому діапазоні аспектів [3; 7; 12; 17; 19]; підготовка продукції масмедійних форм візуальної комунікації [2; 3]; електронні технології та їх використання у професійній презентації власного дизайнерського проектування [2]; засоби візуальної виразності [2; 12; 19]; візуалізація інтерфейсу гаджетів [2]; фешн-комунікація [3]; міський аспект візуальної комунікації [3]; етапи дизайнерського проектування у візуальній комунікації [2; 12; 17; 19] тощо.

У Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв передбачено впровадження в навчальному процесі підготовки графічних дизайнерів курс «Візуальні комунікації» у межах ОС бакалавр. Причому зміст дисципліни розкриває теоретично-практичні основи візуальних комунікацій і акцентує на практичному аспекті дизайнерського проектування об'єктів різних візуальних видів дизайну.

На підставі дослідження навчально-методичного матеріалу нами запропоновано підхід до укладання тематики дисципліни «Візуальні комунікації». Серед засад тематичної структури – передусім етапи дизайнерського проектування та презентації візуалізації навчального дизайн-проекту засобами комп'ютерних технологій, зокрема графічних редакторів: Adobe Photoshop і Illustrator.

Так, етапи навчального дизайн-проектування включають у себе: самостійний вибір здобувачем теми на підставі розглянутої під час тематичних практичних занять (лекції не передбачені робочою програмою навчальної дисципліни відповідно до навчального плану) специфіки широкого діапазону видів дизайну, наприклад, фіто й артдизайн, видавничий і вебдизайн, ландшафтний і архітектурний дизайн, фешн і промисловий дизайн, нігтьовий дизайн і бодіарт та ін., що стосуються художнього проектування візуальних об'єктів. При цьому студенти мають добрати в інтернет-базах не стільки фотозображення готових об'єктів дизайну, скільки їх ескізи для розширення уявлення про варіативність творчого процесу, вироблення якісних орієнтирів візуалізації, проявлення власних зацікавлень у виборі тематичного напрямку проектування, який би мотивував і надихав на

звернення.

На підставі самостійно обраної теми здобувачі включаються у гру в двох іпостасях – замовника та дизайнера. Першу роль вони втілюють у брифі, написання якого допомагає наблизитися до конкретного технічного завдання, з його виписаним характером об'єкта проектування, зокрема, заданими параметрами, носієм (місцем, умовами застосування), цілями, завданнями, уподобаннями умовного клієнта-замовника, регламентуванням часу виконання та специфіки виплати гонорару дизайнеру (наміри) тощо. Другу роль – дизайнера – студенти втілюють під час створення концепції навчального дизайн-проекту, у якій на підставі брифу мають описати дизайнерський задум, (узгоджений з намірами замовника), засоби його формотворчості й обґрунтувати їх доцільність для умовного замовника та втілювачів. Концепція передбачає ґрунтовну обізнаність дизайнера з прототипами й аналогами об'єкта проектування, тому здобувач шукає, відбирає і описує їх відповідно до запропонованих викладачем критеріїв (з можливістю розширити чи адаптувати останні). На етапі створення фор-ескізів майбутні графічні дизайнери можуть вільно обирати техніку візуалізації, проте вона має проявити (бажано оптимально) дизайнерський задум і основні функції об'єкта проектування, а також мати доцільні художні підходи. Методом колективного вибору визначається найкращ(ий/і) ескізи здобувача для подальшої візуалізації на мокапі в одному з графічних редакторів і презентації їх як результат навчального дизайн-проекту.

Оригінальною частиною тематичної структури навчальної дисципліни можна вважати, наприклад, юридично-правові засади професійної діяльності дизайнера, що не увійшли в проаналізований тематичний діапазон дисципліни. Запропоновані такі аспекти, як: основні закони України, що регламентують функціонування інформації – її збирання, оброблення, збереження та поширення; фокусування уваги на законах України «Про рекламу», «Про авторське право і суміжні права», «Про захист суспільної моралі», оскільки в них висвітлені положення, що вказують про певні можливості й обмеження у використанні тих чи тих візуальних образів або окремих мотивів у різних аспектах повідомлення; державні стандарти, що регламентують технічний і технологічний аспекти діяльності графічного дизайнера: передусім це видавничі стандарти підготовки та поліграфічного відтворення

макета дизайн-проекту.

Наукова новизна. Тож запропонована здобувачу ОС бакалавр спеціалізації графічний дизайн така розширена система тем дисципліни «Візуальні комунікації», яка покликана реалізувати актуальні потреби його професійної підготовки:

1. Вступ. Комунікація в соціальному середовищі та специфіка її втілення засобами дизайну.

2. Дизайн-проект у контексті комунікації. Типологія видів і форм об'єктів дизайну візуальних комунікацій (згідно з функціональним, комунікативним і художньо-образним критеріями).

3. Бриф навчального дизайн-проекування.

4. Концепція об'єкта навчального дизайнерського проекту.

5. Дослідження та систематизація досвіду візуалізації обраного об'єкта навчального дизайнерського проекту.

6. Юридично-нормативні засади візуальної комунікації.

7. Фор-ескізи об'єкта навчального дизайнерського проекту.

8. Ергономічна специфіка сприйняття в дизайні об'єктів візуальних комунікацій.

9. Презентація об'єкта навчального дизайнерського проекту.

Висновки. Отже, прослідковано варіативність найменувань дисципліни «Візуальні комунікації» у ЗВО України; виявлено в частині освітніх програм із графічного дизайну вітчизняних ЗВО дисципліну «Візуальні комунікації»; окреслено ключові напрями тематики в робочих програмах навчальної дисципліни «Візуальні комунікації»; запропоновано новий підхід до змісту дисципліни «Візуальні комунікації» в підготовці графічних дизайнерів. Він стверджує творчий підхід у набутті професії, розширює тематику змісту завдяки юридично-нормативним положенням функціонування інформації та видавничої справи; спрямовує здобувача вищої освіти на ініціативність у виборі актуальних напрямів проектування, мультикультуральність у підходах до джерел інформації, застосування широкого діапазону засобів синестезії мистецтв, збагачення чужим досвідом, як віртуальним, так і реальним, під час дослідження прототипів і аналогів об'єктів дизайнерського проектування та зворотного зв'язку при колективному обговоренні авторських концепцій і варіантів їх візуалізації студентами. Це можливість вільно

реалізовувати проекти різних візуальних видів дизайну, активно долучившись до пізнання їх специфіки в навчальному процесі, коли нема суворих обмежень робочих замовлень.

Література

1. Антонович Є. А. Теорія і методика дизайну в контексті розвитку концепції сучасного національного дизайну. *Педагогіка вищої та середньої школи. Мистецько-педагогічна освіта: проблеми та перспективи*. Кривий Ріг : КДПУ, 2005. № 13. С. 3–8.

2. Візуальні комунікації в дизайні : робоча програма навчальної дисципліни для студентів 4 курсу ОПП «Промисловий дизайн» / розроб. М. Хоменко ; Харківська державна академія дизайну і мистецтв. Харків, 2020. 13 с. URL: <https://ksada.org/pdf/PD-VK-RP-4%D0%BA.pdf> (дата звернення: грудень 2021).

3. Візуальні практики та комунікація : робоча програма навчальної дисципліни / розроб. О. Ю. Павлова, А. М. Тормахова. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2021. 12 с. URL: http://www.philosophy.univ.kiev.ua/uploads/editor/eec_prog_mas_2020/Павлова%20Тормахова_візуальні%20практики%20%201к.%20маг.%202020.pdf (дата звернення: грудень 2021).

4. Графічний дизайн : освітньо-професійна програма другого рівня вищої освіти за спец. 022 Дизайн, галузі знань 02 Культура і мистецтво / каф. дизайну ННІТОТТ ; ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка». Славобільськ, 2020. URL: <https://drive.google.com/file/d/1RezkOdaGrDdqxRTgDC5mU8zQcFafhrq/view> (дата звернення: грудень 2021).

5. Графічний дизайн : освітньо-професійна програма першого рівня вищої освіти за спец. 022 Дизайн, галузі знань 02 Культура і мистецтво / каф. дизайну ННІТОТТ ; ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка». Славобільськ, 2021. URL: https://drive.google.com/file/d/1Arkoaxv-L8230OC7UZNJ4gwOLyB_Mmdk/view (дата звернення: грудень 2021).

6. 022.00.02 Графічний дизайн : освітньо-професійна програма другого рівня вищої освіти за спец. 022 Дизайн, галузі знань 02 Культура і мистецтво / каф. дизайну ; Інститут мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка. Київ, 2017. 13 [2] с. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/im/mag/2018/op_mah_dz_n.pdf (дата звернення: грудень 2021).

7. Графічний дизайн : освітньо-професійна програма першого рівня вищої освіти за спец. 022 Дизайн, галузі знань 02 Культура і мистецтво / каф. дизайну ; Закарпатська академія мистецтв. Ужгород, 2019. 17 [2] с. URL: http://www.artedu.uz.ua/doc-files/navch_proc/op_gd.pdf (дата звернення: грудень 2021).

8. Графічний дизайн : освітньо-професійна програма першого рівня вищої освіти за спец. 022 Дизайн, галузі знань 02 Культура і мистецтво / каф. дизайну ; НАОМА. Київ, 2019. 13 [2] с. URL: <https://drive.google.com/file/d/13ZlvTmMpu4->

AffQsvwBsUccZ8dN-QRDq/preview (дата звернення: грудень 2021).

9. Дизайн : освітньо-професійна програма другого рівня вищої освіти за спец. 022 Дизайн, галузі знань 02 Культура і мистецтво / каф. графічного дизайну ; Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука [тепер Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука]. Київ, 2017. 24 [2] с. URL: https://kdidpamid.edu.ua/academy/wp-content/uploads/2021/03/022_dyazjn_magistry_opp.pdf (дата звернення: грудень 2021).

10. Дизайн : освітньо-професійна програма другого рівня вищої освіти за спец. 022 Дизайн, галузі знань 02 Культура і мистецтво / каф. дизайну ; Закарпатська академія мистецтв. Ужгород, 2019. 24 [2] с. URL: http://www.artedu.uz.ua/doc-files/navch_proc/OPP19d.pdf (дата звернення: грудень 2021).

11. Дизайн : освітньо-професійна програма першого рівня вищої освіти за спец. 022 Дизайн, галузі знань 02 Культура і мистецтво / каф. образотворчого мистецтва та дизайну ; Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. Дніпро, 2019. 15 с. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/osvitni_programy/2019/bakalavr/022_1_b.pdf (дата звернення: грудень 2021).

12. Дизайн візуальних комунікацій : силабус навчальної дисципліни / каф. дизайну та основи архітектури ; Національний університет «Львівська політехніка». Львів. URL: <https://old.lpnu.ua/education/majors/subject/IARD/6.022.01.01/8/2019/ua/full/6/740> (дата звернення: грудень 2021).

13. Дизайн візуального середовища: освітньо-професійна програма другого рівня вищої освіти за спец. 022 Дизайн, галузі знань 02 Культура і мистецтво / каф. образотворчого мистецтва та дизайну ; Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. Дніпро, 2019. 14 с. URL: [https://www.dnu.dp.ua/docs/osvitni_programy/2019/magistr/022_1_m\(1\).pdf](https://www.dnu.dp.ua/docs/osvitni_programy/2019/magistr/022_1_m(1).pdf) (дата звернення: грудень 2021).

14. Дизайн (графічний дизайн) : освітньо-професійна програма першого рівня вищої освіти за спец. 022 Дизайн, галузі знань 02 Культура і мистецтво / каф. графічного дизайну ; Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука. Київ, 2021. 20 [2] с. URL: https://kdidpamid.edu.ua/academy/wp-content/uploads/2021/09/opp_022_dyazjn_4.pdf (дата звернення: грудень 2021).

15. Кафедра дизайну факультету дизайну Київського національного університету технологій та дизайну : офіційний сайт. URL: <https://kntud.edu.ua/university/faculties/design/designd/> (дата звернення: грудень 2021).

16. Комп'ютерний дизайн виробів легкої промисловості : освітньо-професійна програма першого рівня вищої освіти за спец. 022 Дизайн, галузі знань 02 Культура і мистецтво / відділення дизайну ; Державний вищий навчальний заклад «Київський коледж легкої промисловості» [Київський фаховий коледж прикладних наук]. Київ,

2018. 13 [1] с. URL: http://kklp.kiev.ua/docs/osvitni_program/ОПП%20комп%20дизайн.pdf (дата звернення: грудень 2021).

17. Комунікаційний дизайн : робоча програма навчальної дисципліни для другого рівня вищої освіти за спец. 022 Дизайн, галузі знань 02 Культура і мистецтво / уклад. А. А. Поліщук ; Інститут мистецтв, каф. дизайну ; Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2017. 14 [4] с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/21812/1/A.Polischuk%20_%20Communication%20design%20%D0%94_%D0%9C6_2017.pdf (дата звернення: грудень 2021).

18. Максимова А. Модель розвитку проектної культури майбутніх дизайнерів-графіків у професійній підготовці. Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. С. 66–72. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/702725.pdf> (дата звернення: 12.2021).

19. Проектування (візуальні комунікації) : силабус навчальної дисципліни / кафедра дизайну ; Національний університет «Запорізька політехніка». Запоріжжя, 2020. URL: <https://moodle.zp.edu.ua/course/info.php?id=2439> (дата звернення: грудень 2021).

20. Прусак В. Ф. Методологічні підходи до підготовки дизайнерів у вищих навчальних закладах. *Наукові записки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Вип. 61. 2006. С. 131–138.

21. Соловійов В. О., Яворський О. Л. Особливості формулювання творчих завдань на виконання фотовідеодизайнерських проєктів. *Науковий потенціал 2013* : матер. Дев'ятої міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Київ, 25–27 березня 2013 р.). Київ, 2013. Ч. 2. С. 45–47.

22. Університет «Україна» : офіційний сайт URL: https://ab.uu.edu.ua/edu-specialty/21_dizain_zavidami (дата звернення: грудень 2021).

23. Цзю Дутін. Фахова компетентність як головний чинник підготовки майбутніх фахівців з графічного дизайну : *Professional Art Education / ХНПУ імені Г. С. Сковороди*, 2021. № 2 (1). С. 20–27. URL: <https://arteducation.pro/index.php/artedu/article/view/10/24> (дата звернення: грудень 2021).

24. Чирчик С. В. До питання становлення системи дизайн-освіти в Україні. *Проблеми та перспективи розвитку маркетингу, зв'язків з громадськістю та дизайну в умовах глобалізації та розбудови української держави* : матер. VI Всеукр. наук.-практ. конф. Київ, 2017. С. 227–229.

25. Шевченко А. І. Методика навчання художнього проектування майбутніх фахівців з дизайну : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2017. 19 с. URL: https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/avtoref/D_26.053.19/Shevchenko.pdf (дата звернення: грудень 2021).

26. Яочен Цзя. Моделювання процесу розвитку креативного потенціалу майбутніх дизайнерів у професійній підготовці. *Молодь і ринок*. 2017. № 1. С. 123–126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2017_1_28 (дата звернення: грудень 2021).

27. Графічний дизайн : освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спец. 022 Дизайн, галузі знань 02 Культура

і мистецтво [проєкт]. НАКККіМ. Київ, 2021. 31 с.
URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytut/Instytut_dyzaynu/hrafich_dydz/OPP_022_HD_bakalavr_proekt.pdf (дата звернення: грудень 2021).

References

1. Antonovych, Ye. A. (2005). Theory and methods of design in the context of the development of the concept of modern national design. *Mystetsko-pedahohichna osvita: problemy ta perspektyvy: zb. nauk. pr. Spetsialnyi vypusk. Kryvyi Rih: KDPU*, 13, 3–8 [in Ukrainian].
2. Visual communications in design: robocha prohrama navchalnoi dystsypliny dlia studentiv 4 kursu OPP «Promyslovyi dyzain». (2020). Rozrob. M. Khomenko ; Kharkivska derzhavna akademiia dyzainu i mystetstv. Kharkiv. Retrieved from: <https://ksada.org/pdf/PD-VK-RP-4%D0%BA.pdf> [in Ukrainian].
3. Visual practices and communication. (2021). *Robocha prohrama navchalnoi dystsypliny*. O. Yu. Pavlova, A. M. Tormakhova. Kyiv: KNU im. Tarasa Shevchenka. Retrieved from: http://www.philosophy.univ.kiev.ua/uploads/editor/eec_prog_mas_2020/Павлова%20Тормахова_візуальні%20практики%20%201к.%20мар.%202020.pdf [in Ukrainian].
4. Graphic design. (2020). *Osvitno-profesiina prohrama drugoho rivnia vyshchoi osvity za spets. 022 Dyzaïn, haluzi znan 02 Kultura i mystetstvo*. [kaf. dyzainu NNITOTT]; DZ «LNU imeni Tarasa Shevchenka». Stavrobilsk. Retrieved from: <https://drive.google.com/file/d/1RezKOdaGrDdqxRTgDC5mU8zQcFafhrqq/view> [in Ukrainian].
5. Graphic design. (2021). *Osvitno-profesiina prohrama pershoho rivnia vyshchoi osvity za spets. 022 Dyzaïn, haluzi znan 02 Kultura i mystetstvo*. [kaf. dyzainu NNITOTT] DZ «LNU im. Tarasa Shevchenka». Stavrobilsk. Retrieved from: https://drive.google.com/file/d/1Arkoaxv-L8230OC7UZNJ4gwOLyB_Mmdk/view [in Ukrainian].
6. 022.00.02 Graphic design. (2017). *Osvitno-profesiina prohrama drugoho rivnia vyshchoi osvity za spets. 022 Dyzaïn, haluzi znan 02 Kultura i mystetstvo*. [kaf. dyzainu] ; Instytut mystetstv Kyivskoho universytetu imeni Borysa Hrinchenka. Kyiv. Retrieved from: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/im/mag/2018/op_mah_dz_n.pdf [in Ukrainian].
7. Graphic design. (2019). *Osvitno-profesiina prohrama pershoho rivnia vyshchoi osvity za spets. 022 Dyzaïn, haluzi znan 02 Kultura i mystetstvo*. [kaf. dyzainu] ; Zakarpatska akademiia mystetstv. Uzhhorod. Retrieved from: http://www.artedu.uz.ua/doc-files/navch_proc/op_gd.pdf [in Ukrainian].
8. Graphic design. (2019). *Osvitno-profesiina prohrama pershoho rivnia vyshchoi osvity za spets. 022 Dyzaïn, haluzi znan 02 Kultura i mystetstvo*. [kaf. dyzainu] ; NAOMA. Kyiv. Retrieved from: <https://drive.google.com/file/d/13ZlvTmMpu4-AffQsvwBsUccZ8dN-QRDq/preview> [in Ukrainian].
9. Design. (2017). *Osvitno-profesiina prohrama drugoho rivnia vyshchoi osvity za spets. 022 Dyzaïn, haluzi znan 02 Kultura i mystetstvo*. [kaf. hrafichnoho dyzainu]. Kyivskiy derzhavnyi instytut dekoratyvno-prykladnoho mystetstva i dyzainu imeni Mykhaila Boichuka [teper Kyivska derzhavna akademiia dekoratyvno-prykladnoho mystetstva i dyzainu imeni Mykhaila Boichuka]. Kyiv. Retrieved from: https://kdidpamid.edu.ua/academy/wp-content/uploads/2021/03/022_dyzaïn_magistry_opp.pdf [in Ukrainian].
10. Design. (2019). *Osvitno-profesiina prohrama drugoho rivnia vyshchoi osvity za spets. 022 Dyzaïn, haluzi znan 02 Kultura i mystetstvo*. [kaf. dyzainu] ; Zakarpatska akademiia mystetstv. Uzhhorod. Retrieved from: http://www.artedu.uz.ua/doc-files/navch_proc/OPP19d.pdf [in Ukrainian].
11. Design. (2019). *Osvitno-profesiina prohrama pershoho rivnia vyshchoi osvity za spets. 022 Dyzaïn, haluzi znan 02 Kultura i mystetstvo*. [kaf. obrazotvorchoho mystetstva ta dyzainu] ; Dniprovskiy natsionalnyi universytet imeni Olesia Honchara. Dnipro. Retrieved from: https://www.dnu.dp.ua/docs/osvitni_programy/2019/bakalavr/022_1_b.pdf [in Ukrainian].
12. Design of visual communications. (n.d.). [Sylabus] navchalnoi dystsypliny. kaf. dyzaïn ta osnovy arkhitektury ; Natsionalnyi universytet «Lvivska politehnika». Lviv. Retrieved from: <https://old.lpnu.ua/education/majors/subject/IARD/6.02.2.01.01/8/2019/ua/full/6/740> [in Ukrainian].
13. Visual environment design (2019). *Osvitno-profesiina prohrama drugoho rivnia vyshchoi osvity za spets. 022 Dyzaïn, haluzi znan 02 Kultura i mystetstvo*. [kaf. obrazotvorchoho mystetstva ta dyzainu] ; Dniprovskiy natsionalnyi universytet imeni Olesia Honchara. Dnipro. Retrieved from: [https://www.dnu.dp.ua/docs/osvitni_programy/2019/magistr/022_1_m\(1\).pdf](https://www.dnu.dp.ua/docs/osvitni_programy/2019/magistr/022_1_m(1).pdf) [in Ukrainian].
14. Design (graphic design). (2021). *Osvitno-profesiina prohrama pershoho rivnia vyshchoi osvity za spets. 022 Dyzaïn, haluzi znan 02 Kultura i mystetstvo*. [kaf. hrafichnoho dyzainu] ; Kyivska derzhavna akademiia dekoratyvno-prykladnoho mystetstva i dyzainu imeni Mykhaila Boichuka. Kyiv. Retrieved from: https://kdidpamid.edu.ua/academy/wp-content/uploads/2021/09/opp_022_dyzaïn_4.pdf [in Ukrainian].
15. Department of Design, Faculty of Design, Kyiv National University of Technology and Design. (2021). *Bushfire resource preparedness and recovery*. Retrieved from: <https://knutd.edu.ua/university/faculties/design/designd/> [in Ukrainian].
16. Computer design of light industry products. (2018). *Osvitno-profesiina prohrama pershoho rivnia vyshchoi osvity za spets. 022 Dyzaïn, haluzi znan 02 Kultura i mystetstvo*. [viddilennia dyzainu]. Derzhavnyi vyshchyi navchalnyi zaklad «Kyivskiy koledzh lehkoï promyslovosti» [Kyivskiy fakhovyï koledzh

prykladnykh nauk]. Kyiv. Retrieved from: http://kklp.kiev.ua/docs/osvitni_program/ОПП%20комп%20дизайн.pdf [in Ukrainian].

17. Communication design. (2017). Robocha prohrama navchalnoi dystsypliny dlia drugoho rivnia vyshchoi osvity za spets. 022 Dyzain, haluzi znan 02 Kultura i mystetstvo. A.A. Polishchuk. Instytut mystetstv, kaf. Dyzainu. Kyivskiy universytet imeni Borysa Hrinchenka. Kyiv. Retrieved from: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/21812/1/A.Polishchuk%20_%20Communication%20design%20%D0%94_%D0%9C6_2017.pdf [in Ukrainian].

18. Maksymova, A. Model of development of project culture of future graphic designers in professional training. Instytut profesiino-tehnichnoi osvity NAPN Ukrainy. Retrieved from: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/702725.pdf> [in Ukrainian].

19. Designing (visual communications). (2020). Sylabus navchalnoi dystsypliny. [kafedra dyzainu] ; Natsionalnyi universytet «Zaporizka politehnika». Zaporizhzhia. Retrieved from: <https://moodle.zp.edu.ua/course/info.php?id=2439> [in Ukrainian].

20. Prusak, V.F. (2006). Methodological approaches to the training of designers in higher educational institutions. Naukovi zapysky Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova, 61, 131–138. [in Ukrainian].

21. Soloviov, V. O., Yavorskyi, O. L. (2013). Peculiarities of the formulation of creative tasks for the implementation of photo-video design projects «Scientific Potential 2013»: Materialy Deviatoi mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii. (part 2),. Kyiv, 45–47 [in Ukrainian].

22. University «Ukraine». (2022). Bushfire resource preparedness and recovery. Retrieved from:

https://ab.uu.edu.ua/edu-specialty/21_dizain_za_vidami [in Ukrainian].

23. Tszu Dutin. (2021). Professional competence as the main factor in the training of future specialists in graphic design. Professional Art Education. KhNPU imeni H. S. Skovorody, 2 (1). Retrieved from: <https://arteducation.pro/index.php/artedu/article/view/10/24> [in Ukrainian].

24. Chyrchuk, S. V. (2017). On the issue of formation of the system of design education in Ukraine. Problemy ta perspektyvy rozvytku marketynhu, zviazkiv z hromadskistiu ta dyzainu v umovakh hlobalizatsii ta rozbudovy ukrainskoi derzhavy: Proceedings of the 6th All-Ukrainian Scientific and Practical Conference. Kyiv, 227–229 [in Ukrainian].

25. Shevchenko, A. I. (2017). Methods of teaching artistic design of future design specialists. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv. Retrieved from: https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/avtoref/D_26.053.19/Shevchenko.pdf [in Ukrainian].

26. Yaochen Tszia. (2017). Modeling the process of developing the creative potential of future designers in professional training, 1, 123-126. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2017_1_28 [in Ukrainian].

27. Graphic design. (2021). Osvitno-profesiina prohrama pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity za spets. 022 Dyzain, haluzi znan 02 Kultura i mystetstvo [proiekt]. NAKKKiM. Kyiv. Retrieved from: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/Instytut_dyzaynu/hrafich_dydz/OPP_022_HD_bakalavr_proekt.pdf [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 12.10.2022
Отримано після доопрацювання 14.11.2022
Прийнято до друку 23.11.2022*